

WATERSCHAP
SCHELDESTROMEN
INGEKOMEN

19 JULI 2014

NO:

bericht op brief van: 02/04/2014 Waterschap Scheldestromen
uw kenmerk: 2014010627 t.a.v. de heer A.G. Marinisse
ons kenmerk: 14011075/NB.14.010 Postbus 1000
afdeling: Water, Bodem en Natuur 4330 ZW MIDDELBURG
bijlage(n): -
behandeld door: C.A. Polderdijk
doorkiesnummer: 0118-631182
onderwerp: Vergunning ex artikel 19d van de Natuurbeschermingswet 1998

verzonden:

21 JULI 2014

Middelburg, 16 juli 2014

Geachte heer Marinisse,

Op 4 april 2014 ontvingen wij uw brief, met daarin de aanvraag voor een vergunning voor de noodzakelijk uit te voeren werkzaamheden aan het dijktraject Maria-, Anna Friso-, Jacobapolder en Sophia- en Jacobahaven in en grenzend aan het Natura 2000-gebied Oosterschelde. De ontvangst van uw aanvraag is op 14/05/2014 (kenmerk 14007690) bevestigd. U vraagt deze vergunning aan op basis van de Natuurbeschermingswet 1998. In deze brief geef ik u ons antwoord.

Vergunning

Wij verlenen u vergunning voor de noodzakelijk uit te voeren werkzaamheden aan het dijktraject Maria-, Anna Friso-, Jacobapolder en Sophia- en Jacobahaven. De vergunning bestaat uit deze brief met zeven toegevoegde delen. Leest u vooral het eerste deel van deze vergunning zorgvuldig door; hierin staan de voorschriften die we aan de vergunning verbinden.

Geldigheid

De vergunning is geldig voor onbepaalde tijd.

Beroep

Tegen dit besluit kunt u schriftelijk beroep instellen. U dient uw beroepschrift te richten aan:

Voorzitter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA DEN HAAG

In uw beroepschrift neemt u tenminste op:

- uw naam;
- uw adres;
- de datum;
- tegen welk besluit u beroep instelt;
- waarom u beroep instelt;
- uw handtekening.

U moet het beroepschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop het besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending die u hierboven vermeld ziet. Overschrijding van de termijn kan er toe leiden dat met uw beroep geen rekening meer wordt gehouden.

Voor meer informatie kunnen wij u een informatiefolder toezenden. U kunt deze aanvragen via telefoonnummer 0118-631000. Deze informatie is ook te downloaden via <http://loket.zeeland.nl/bezwaar/beroep>.

Voorlopige voorziening

Zodra iemand een beroep indient tegen deze vergunning, betekent dat niet dat de vergunning direct geschorst is. Om een mogelijke herziening van dit besluit te bespoedigen kan de indiener van een beroepschrift een verzoek om een voorlopige voorziening indienen. Dit kan wanneer de indiener van mening is dat er sprake is van 'onverwijlde spoed', gelet op de betrokken belangen (artikel 8.81, lid 1 van de Algemene Wet Bestuursrecht). Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

Het verzoek kunt u richten aan:

Voorzitter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA DEN HAAG

Vragen

Heeft u vragen over de vergunning? Belt u dan met de heer C.A.Polderdijk, bereikbaar via telefoonnummer 0118-631182 op werkdagen tussen 9.00 en 17.00 uur.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,
namens dezen,

drs. D.J.F. Lagendijk,
Hoofd afdeling Water, Bodem en Natuur.

De vergunning

Wij verlenen u (Waterschap Scheldestromen) vergunning voor de noodzakelijk uit te voeren werkzaamheden aan het dijktraject Mariapolder, Anna Frisopolder, Jacobapolder en Sophiahaven en Jacobahaven in en/of grenzend aan het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Dit doen we op grond van artikel 19d, eerste lid van de Natuurbeschermingswet 1998.

De vergunning is gebaseerd op de aanvraag inclusief alle bijgevoegde stukken. De eventuele negatieve effecten op beschermde natuurwaarden zijn uitsluitend beoordeeld op de te vergunnen activiteiten zoals die in de aanvraag beschreven zijn. De werkzaamheden dienen dan ook te worden uitgevoerd conform de aanvraag, voor zover niet in tegenspraak met de in deze vergunning geformuleerde voorwaarden. Wijzigingen in de uitvoering die wenselijk of noodzakelijk zijn en die geen extra of andere negatieve effecten op beschermde natuurwaarden teweegbrengen, kunnen tijdens de looptijd van de vergunning mogelijk wel doorgevoerd worden. Om te bepalen of de wijziging met of zonder een gewijzigde vergunning doorgevoerd kan worden dient altijd contact opgenomen te worden met het bevoegde gezag, de provincie Zeeland.

Hieronder leest u achtereenvolgens:

1. welke voorschriften wij aan deze vergunning verbinden;
2. tot wanneer de vergunning geldig is;
3. voor welke activiteiten u de vergunning precies krijgt;
4. op welke argumenten wij onze beslissing hebben gebaseerd;
5. de zienswijzen van verschillende belanghebbenden.
6. het wettelijk kader en beleid
7. overzicht locatie van de werkzaamheden

1. Voorschriften

Om de natuur in het Natura 2000-gebied te beschermen, verbinden we aan de vergunning een aantal voorschriften. Tijdens het uitvoeren van uw activiteit bent u dan ook verplicht zich aan onderstaande voorschriften te houden.

1. De werkzaamheden dienen strikt conform de vergunningaanvraag te worden uitgevoerd, voor zover niet in strijd met de voorschriften in deze vergunning.
2. Het permanente verlies (door ruimtebeslag) van in totaal 0,05 ha van het ter plaatse langs het dijktraject voorkomende habitatype H1160 Grote baaien leidt tot een herstelopgave die in gezamenlijkheid met vergelijkbare eerdere en toekomstige herstelopgaven door projectbureau Zeeweringen gerealiseerd dient te worden. Onderdeel daarvan is de overdracht in erfpacht voor een termijn van tenminste 50 jaar door het Waterschap Scheldestromen aan Natuurmonumenten van alle inlagen aan de zuidkust van Schouwen-Duiveland die thans al beheerd worden door Natuurmonumenten.
3. Om effecten op broedvogels zo veel mogelijk te voorkomen dient de binnendijkse depotlocatie 5 bij dijkpaal 1933 vóór 15 maart van het jaar dat de werkzaamheden worden uitgevoerd in gebruik te worden genomen.
4. Om effecten op broedvogels zo veel mogelijk te voorkomen dienen de werkzaamheden (aanbrengen van de werkwegen en aanvang transport) langs het tracé evenwijdig aan de Anna Friso Inlaag (tussen de dijkpalen 1922 en 1933) opgestart te worden voor 15 maart van het jaar dat de werkzaamheden worden uitgevoerd.
5. De werkstrook heeft maximaal een breedte van 15 meter bij droogvallend slik en schor, gerekend vanaf de nieuwe waterbouwkundige teen van de dijk.
6. Om broeden van vogels tijdens de werkzaamheden te voorkomen, moet de vegetatie op het buitentalud en kruin voor 15 maart zeer kort gemaaid en gehouden of door schapen begraaasd worden.
7. Het gebruik van een puinbreker is niet getoetst en is niet toegestaan.
8. Het eventueel aanleggen en gebruiken van een onderwaterdepot en/of het tijdelijk aanleggen van een loswal is niet getoetst en daardoor ook niet toegestaan.
9. Om te voorkomen dat vogels vast komen te zitten in het asfalt, moet bij het uitvoeren van overlagingen met asfalt van de huidige dijkbekleding verstoring plaatsvinden totdat het asfalt volledig is afgekoeld.
10. Het voorland (slik en schor) in de werkstrook dient aansluitend op de werkzaamheden op de oorspronkelijke hoogte te worden teruggebracht. Voor slik geldt dit voor de werkstrook buiten de kreukelberm, voor schor echter over de gehele breedte van de werkstrook. Eventuele kreekjes die binnen de werkstrook (en buiten de kreukelberm) zijn gelegen dienen vooraf geregistreerd, en na afloop, hersteld te worden.

11. Indien het voorland uit slik bestaat, dienen vrijkomende grond en stenen ter plaatse van de kreukelberm verwerkt te worden en niet over de gehele werkstrook. De stenen en grond dienen zo egaal mogelijk over grote dijk lengte verdeeld te worden, waardoor de ophoging zo min mogelijk wordt. Perkoenpalen en overige vrijkomend materiaal dienen uit het Natura 2000-gebied verwijderd en afgevoerd te worden.
12. Er vindt geen betreding van het voorland buiten de werkstrook plaats, niet door personen noch met materieel, tenzij in locatie specifieke voorschriften anders is aangegeven.
13. Het rijden met machines of voertuigen zonder rijplaten in de werkstrook op het slik is alleen toegestaan indien deze machines of voertuigen uitgerust zijn met rupsbanden.
14. Er vindt op het slik of schor buiten de werkstrook en in aangrenzende dijktrajecten geen opslag plaats van materiaal en/of grond.
15. Ter plaatse van de werkzaamheden oorspronkelijk aanwezige bebording, waaronder de bebording met toegankelijkheidsverboden, die in verband met de werkzaamheden onvermijdelijk tijdelijk verwijderd moeten worden, dient zo snel mogelijk en uiterlijk aansluitend op de werkzaamheden op de oorspronkelijke locatie teruggeplaatst te worden.
16. Alle materialen en afval dienen op een zodanige wijze opgeslagen te worden dat ze niet door verwaaiing, verspoeling of op andere wijze in het Natura 2000-gebied verspreid kunnen raken.
17. Na afloop van de werkzaamheden dient het dijktraject in ordelijke toestand te worden achtergelaten, hetgeen wil zeggen dat ten behoeve van de werkzaamheden gebruikte en/of vrijgekomen materialen en afval worden opgeruimd en uit het Natura 2000-gebied afgevoerd.
18. Bodem- en waterverontreinigende stoffen die ten gevolge van de vergunde activiteit in aanraking komen met de bodem of het oppervlaktewater worden onverwijld opgeruimd en naar een erkende verwerker gebracht.
19. Er wordt geen geluidsapparatuur of geluid producerende apparatuur gebruikt, anders dan strikt noodzakelijk is (voor de uitvoering en in verband met communicatie of veiligheid).
20. De vergunning moet aanwezig zijn op de locatie van de werkzaamheden. Medewerkers ter plaatse moeten op de hoogte zijn van de in de vergunning opgenomen voorschriften.
21. U dient minimaal twee dagen voor aanvang van de werkzaamheden te melden wanneer u begint met uw werkzaamheden. U doet dit via het emailadres handhaving.groen@rud-zeeland.nl onder vermelding van kenmerknummer NB.14.010
22. Uiterlijk 2 dagen nadat de werkzaamheden zijn beëindigd wordt dit gemeld op het hierboven genoemde e-mail adres onder vermelding van kenmerknummer NB.14.010

2. Geldigheid

Deze vergunning is voor onbepaalde tijd geldig. Zorgvuldig nakomen van de bovenstaande voorschriften, voorkomt dat we de vergunning voortijdig intrekken of wijzigen.

3. Uw activiteiten

U heeft de vergunning aangevraagd voor het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Mariapolder, Anna Frisopolder, Jacobapolder, Sophiahaven en Jacobahaven in de gemeente Noord-Beveland. U geeft aan dat een groot deel van de Nederlandse dijken aan de zeezijde tegen golven wordt beschermd door steenbekleding. Uit onderzoek van de Technische Adviescommissie voor de Waterkeringen is naar voren gekomen dat in Zeeland deze steenbekleding onvoldoende tegen zeer zware stormen bestand is. De steenbekleding is in veel gevallen te licht en voldoet niet aan de veiligheidsnorm zoals die in de Wet op de waterkering is vastgelegd. Om dit probleem op te lossen is in 1996 het project Zeeweringen gestart. Hierin werken Rijkswaterstaat en Waterschap Scheldestromen samen. Daarvoor is het projectbureau Zeeweringen in het leven geroepen. Het doel is de met steen beklede delen van het buitentalud van de dijk te verbeteren op de plaatsen waar dat nodig is.

Het te verbeteren dijktraject heeft een lengte van 3,6 km en is gelegen tussen de dijkpalen 1913+50 en 1949 (globaal tussen Wissenkerke en de aanzet met de Oosterscheldekering).

De planning is om het dijktraject in 2015 te verbeteren.

Transport van materialen van en naar het dijktraject vinden voornamelijk plaats over bestaande wegen, die enerzijds binnendijs of over de dijk lopen. Potentiele depotlocatie voor aan- en afvoer en opslag van materialen zijn op het buitendijkse plateau, tussen de dijkpalen 1933 en 1935, op het bedrijventerrein havendam (Jacobahaven), de kop van de oostelijke dam van de Jacobahaven en binnendijs bij dp 1933.

Op hoofdlijnen omvatten uw werkzaamheden de volgende onderdelen:

- Het kort maaien van de huidige vegetatie op het buitentalud en kruin voor aanvang van de werkzaamheden;
- Het aanbrengen van een nieuwe onderhoudsstrook, met een toplaag van asfaltbeton, op de stormvloedberm op alle delen van het traject waar in de huidige situatie geen verharde wegconstructie aanwezig is, met uitzondering van het gedeelte wat in particuliere eigendom is, daar wordt open steenasfalt aangebracht;
- Het aanbrengen van een steenbekleding op de boventafel;
- Het overslagbestendig maken van de noordelijke havendam van de Sophiahaven door de dijk tot aan de kruin te verbeteren met open steenasfalt;
- Het aanbrengen van de kreukelberm van losse breuksteen op een onderlaag van geotextiel;
- Het aanbrengen van een nieuwe teenconstructie met palen van FSC-hout op het traject tussen de oostelijke havendam van de Jacobahaven en de aanzet van de Oosterscheldekering. Op locaties met gezette steen vanaf de teen, zal een versterkte teenconstructie worden geplaatst;
- Het inwassen met steenslag van de toplaag van betonzuilen;
- Het aanvullen of op sommige delen afgraven van de onderlaag en deze op locaties onder de gemiddelde hoogwaterlijn aanvullen met een pakket fosforslakken;
- Het aanleggen van overgangsconstructies op de overgang tussen overlagingen en betonzuilen en het aanvullen van kieren met gietasfalt of asfaltmastiek.

4. Onze overwegingen

Om tot deze vergunningverlening te komen, hebben we een aantal zaken zorgvuldig afgewogen. Hieronder leest u welke argumenten een rol speelden bij ons besluit.

** Een beoordeling van de effecten is noodzakelijk*

De werkzaamheden aan het dijktraject Mariapolder, Anna Frisopolder, Jacobapolder en Sophiahaven en Jacobahaven vinden plaats in het Natura 2000-gebied Oosterschelde. (Significante) negatieve effecten van deze activiteit op de beschermde natuurwaarden zijn op voorhand niet uit te sluiten. De activiteit is niet opgenomen in een beheerplan zoals bedoeld in artikel 19a of artikel 19b. Er is ook geen sprake van een activiteit die als bestaand gebruik zoals bedoeld in artikel 1 sub m kan worden gekwalificeerd. De werkzaamheden houden niet direct verband met en zijn niet nodig voor het beheer van het gebied. Dit betekent dat er sprake is van een project waarvan op objectieve wijze onderzocht en passend beoordeeld dient te worden wat de effecten van de activiteiten (kunnen) zijn.

U gaat in uw vergunningaanvraag in op de eventuele negatieve effecten van uw activiteiten op de beschermde natuurwaarden. Daartoe heeft u Arcadis opdracht gegeven om een passende beoordeling van uw voorgenomen activiteiten op te stellen. Het resulterende rapport PZDB-R-13192 'Passende beoordeling dijktraject Maria-, Anna Friso-, Jacobapolder en Sophia- en Jacobahaven 58 (d.d. 18 oktober 2013)' heeft u als bijlage bij uw aanvraag gevoegd. Tevens heeft u bij de aanvraag de door Arcadis opgestelde rapportage 'Projectplan Roompot PZDT-R-13236 ontw. 'Verbetering Steenbekleding (d.d. 4 september 2013) gevoegd. Naar ons oordeel bevat uw vergunningaanvraag de benodigde objectieve informatie om de effecten van de geplande activiteiten te kunnen beoordelen.

U gaat in uw vergunningaanvraag in op de eventuele negatieve effecten van uw activiteiten op de beschermde natuurwaarden. Naar ons oordeel bevat uw vergunningaanvraag, op detail aangevuld met kennis en expertise die binnen de provincie Zeeland beschikbaar zijn, de benodigde objectieve informatie om de effecten van de geplande activiteiten te kunnen beoordelen.

** Provincie Zeeland is bevoegd vergunning te verlenen*

Een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt verleend door gedeputeerde staten van de provincie waarin het betrokken beschermde gebied is gelegen. Wanneer het beschermde gebied in meerdere provincies is gelegen, zijn gedeputeerde staten van de provincie waar het grootste deel van het gebied is gelegen het bevoegde gezag om de vergunningaanvraag te behandelen, voor zover de vergunningaanvraag mede betrekking heeft op delen van het gebied gelegen in andere provincies. De aanvraag dient in dat geval in overleg met de andere provincie(s) te worden behandeld.

Indien een aanvraag van een vergunning als bedoeld in de artikelen 16, eerste lid en 19d, eerste lid, betrekking heeft op een project dat of andere handeling die hoofdzakelijk gevolgen kan hebben voor een deel van een Natura 2000-gebied dat is gelegen binnen de grenzen van één provincie, beslissen gedeputeerde staten van de provincie waarin dat deel van het Natura 2000-gebied is gelegen over de aanvraag.

Wanneer er sprake is van een activiteit of uitzondering zoals genoemd in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998, is niet gedeputeerde staten het bevoegde gezag om de vergunningaanvraag te behandelen, maar de Minister van Economische Zaken.

Deze vergunningaanvraag ziet toe op activiteiten die plaatsvinden in het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Dit gebied is geheel gelegen op het grondgebied van de provincie Zeeland. De effecten van de activiteit hebben enkel gevolgen voor dit Natura 2000-gebied. De uit te voeren activiteiten worden niet genoemd in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998. Dit betekent dat gedeputeerde staten van de provincie Zeeland bevoegd zijn deze vergunningaanvraag te behandelen.

* Geen strijdigheid met algemene doelen en kernopgaven

Voor alle Natura 2000-gebieden zijn dezelfde vijf algemene doelen geformuleerd en per gebied zijn kernopgaven geformuleerd. Deze algemene doelen en kernopgaven zijn een hulpmiddel bij de formulering van de doelen op gebiedsniveau. Op dit gebiedsniveau geven de kernopgaven aan wat de belangrijkste verbeteropgaven zijn en wat de belangrijkste bijdrage van dat landschap aan het Natura 2000-netwerk is. De kernopgaven omvatten vaak verscheidene habitattypen en soorten die op landschapsniveau en op gebiedsniveau om een samenhangende aanpak vragen in het kader van beheer en inrichting. De in de besluiten van de Natura 2000-gebieden opgenomen instandhoudingdoelstellingen zijn de specifieke uitwerking van de algemene doelen en kernopgaven per Natura 2000-gebied. De effecten van de te vergunnen werkzaamheden op die instandhoudingdoelstellingen zijn beoordeeld. Die beoordeling is de kern van deze vergunning. Verderop in deze paragraaf 'Onze overwegingen' blijkt uit de beoordeling dat geen significant negatieve effecten op zullen treden. De werkzaamheden aan het dijktraject Mariapolder, Anna Fri-sopolder, Jacobapolder en Sophiahaven en Jacobahaven achten wij dan ook niet in strijd met de algemene doelen en kernopgaven opgesteld voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

* Effecten zijn mogelijk op beschermde habitats, soorten en 'oude doelen'

In het Natura 2000-gebied Oosterschelde zijn binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden aan dit dijktraject drie categorieën specifieke instandhoudingsdoelen te onderscheiden: habitattypen, soorten en de zogenaamde oude doelen. Bij habitattypen betreft het tijdelijk, dan wel permanente verslechtering en/of verlies van de habitattypen Grote ondiepe kreken en baaien (H1160). Andere kwalificerende habitattypen komen niet voor langs dit dijktraject. Bij soorten betreft het mogelijke effecten op een reeks van vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied zijn opgesteld; overige kwalificerende soorten komen niet in de invloedssfeer van de activiteiten voor of ondervinden er geen effecten door. Bij de 'oude doelen' betreft het soorten die niet worden beïnvloed of overeenkomen met Natura 2000-doelen.

* Er zijn geen significant negatieve effecten op habitattypen

Door het gebruik van de werkstrook vindt op de habitattypen die langs het dijktraject voorkomen, tijdelijk ruimtebeslag plaats en door de verschuiving van de teen van de dijk vindt permanent ruimtebeslag plaats. De tabel hieronder geeft een overzicht van de langs het dijktraject voorkomende habitattypen en de oppervlaktes van het tijdelijk en permanent ruimtebeslag.

Habitattypen	Tijdelijk ruimtebeslag	Permanent ruimtebeslag
Grote ondiepe kreken en baaien (H1160)	6,02 ha	0,05 ha

Op het gedeelte in de werkstrook waarop tijdelijk ruimtebeslag van toepassing is, kan uitgaande van de standaard mitigerende maatregelen, die als voorschriften in deze vergunning zijn opgenomen, binnen enkele jaren herstel van de langs het dijktraject voorkomende habitattypen worden verwacht, zodat de negatieve effecten een tijdelijk karakter hebben. Het permanent oppervlakteverlies als gevolg van teenverschuiving van de langs het dijktraject voorkomende habitattypen, is beperkt en vormt een klein aandeel van de totale oppervlakte voorkomende habitattypen in de hele Oosterschelde. Dit verlies is derhalve niet significant, maar leidt wel tot een herstelopgave. Deze herstelopgave wordt door Projectbureau Zeeweringen in gezamenlijkheid gerealiseerd met andere vergelijkbare herstelopgaves die bij eerdere en toekomstige dijkverbeteringen vastgesteld werden/worden. De herstelopgave behelsde tot in 2010 het als natuurgebied inrichten van de Drooge Inlaag in de Bruinissepolder en het pachtvrij maken (agrarisch gebruik) van de Koudekerksche Inlaag en Westenschouwse Inlaag, zodat deze inlagen geheel en optimaal als natuurgebied ingericht en beheerd kunnen worden. Het pachtvrij maken is gerealiseerd; de overdracht van de gronden aan de natuurbeheerder is aanstaande. Onder druk van maatschappelijke, bestuurlijke en politieke commotie is de inrichting van de Drooge Inlaag opgegeven. In plaats daarvan wordt door het Projectbureau Zeeweringen deelgenomen aan het project waarbij het getij in het natuurgebied Ram-megors hersteld wordt. Het project bevindt zich thans in de uitvoeringsfase. Het getij wordt weer terug gebracht in het gebied wat leidt tot ontwikkeling van habitattypen waaronder het habitatype Grote ondiepe kreken en baaien (H1160). De herstelopgave is als voorschrift in deze vergunning opgenomen (voorschrift 2).

Mede gezien de herstelopgave achten wij de negatieve effecten op habitattypen gering, onvermijdelijk, niet significant en aanvaardbaar.

* Er zijn geen significant negatieve effecten op kwalificerende broedvogels en kwalificerende niet-broedvogels

Tijdens de werkzaamheden aan het dijktraject kan verstoring ontstaan van kwalificerende broedvogels. Op en aan de buitenzijde van het dijktraject wordt niet gebroed door Natura 2000-broedvogelsoorten.

Wel broeden de kwalificerende soorten bruine kiekendief en de tureluur (geen kwalificerende broedvogel maar wel een broedvogel van de 'oude doelen') binnendijks in de Anna Friso Inlaag en net ten westen daarvan. De dijk vormt een buffer tussen de werkzaamheden die buitendijks plaatsvinden en de binnendijks broedende kiekendief en tureluur. De transportroute loopt over bestaande wegen en langs een parkeerterrein, die in de huidige situatie ook door verkeer gebruikt wordt. De populatie van de bruine kiekendief rond de Oosterschelde is stabiel en bestaat jaarlijks uit 30 tot 35 paren. De populatie ligt daarmee ruim boven de instandhoudingsdoelstelling (19 paren).

Buitenom de standaard mitigerende maatregelen worden nog extra mitigerende maatregelen getroffen ten gunste van de broedende bruine kiekendief en tureluur. Deze maatregelen houden in dat vóór 15 maart de binnendijkse depotlocatie 5 bij dijkpaal 1933 in gebruik wordt genomen. Daarnaast worden ook het transport en de aanleg van de werkwegen langs het tracé evenwijdig aan de Anna Friso Inlaag (tussen de dijkpalen 1922 en 1933) opgestart voor 15 maart. Op deze wijze treedt gewinning op, of de soorten (bruine kiekendief en tureluur) zullen minder geneigd zijn om voor hun vaste broedplaatsen te kiezen en uitwijken om te broeden naar verstoringvrije delen in de omgeving, waardoor negatieve effecten uitblijven. Deze mitigerende maatregelen worden als voorschriften in deze vergunning opgenomen (voorschrift 3 en 4).

De negatieve effecten op kwalificerende broedvogels als gevolg van de noodzakelijk uit te voeren werkzaamheden aan het dijktraject achten wij mede door het nemen van de mitigerende maatregel uiterst gering, niet significant en aanvaardbaar.

Kwalificerende broedvogels en kwalificerende niet-broedvogels kunnen het dijktraject en de directe omgeving gebruiken als hoogwatervluchtplaats en foerageergebied. De werkzaamheden zorgen door de verlegging van de teen van de dijk voor een permanent ruimtebeslag van 0,05 ha op het foerageergebied van vogels. Dit permanent ruimtebeslag is verwaarloosbaar klein en zal derhalve geen effect op foerageermogelijkheden voor vogels hebben. Door het gebruik van een werkstrook zal een oppervlakte van ca. 6,02 ha foerageergebied verstoord worden en daarmee tijdelijk niet beschikbaar zijn als foerageergebied voor vogels. Mitigerende (standaard) maatregelen zijn voorzien om het herstel van de werkstrook zo goed mogelijk te bevorderen. Deze maatregelen zijn als voorschriften in deze vergunning opgenomen.

Tijdens de werkzaamheden kan verstoring plaatsvinden van foeragerende en overtijende vogels. De effecten zijn tijdelijk (voor de duur van de werkzaamheden). De kwalificerende niet-broedvogels bonte strandloper, kievit, kluut, rosse grutto, scholekster, steenloper, tureluur, wulp, zilverplevier komen tijdens hoogwater binnen de verstoringsafstand (200 meter) van het dijktraject voor. Foeragerend komen de niet-broedvogels bonte strandloper, groenpootruiter, rosse grutto, scholekster, steenloper, tureluur, wulp binnen de verstoringsafstand van het dijktraject voor. De aantallen vogels (foeragerend en overtijend) binnen de 200 meter zone van het dijktraject zijn beperkt ten opzichte van de totale aantallen die in de Oosterschelde voorkomen. Alternatieve hoogwatervluchtplaatsen zijn de binnendijks gelegen inlagen zoals de Anna Friso Inlaag. Vanwege de barrière werking van de dijk (zicht en geluid) worden vogels in de inlaag niet verstoord.

Ook buitendijks zijn er buiten de door de werkzaamheden verstoord delen voor overtijende en foeragerende vogels genoeg uitwijkmogelijkheden. Wij achten de tijdelijke, negatieve effecten op foeragerende en overtijende en rustende Natura 2000-broedvogels en Natura 2000-niet broedvogels mede door het nemen van de standaard mitigerende maatregelen en de ruime uitwijkmogelijkheden, onvermijdelijk, niet significant en aanvaardbaar.

*Openstelling van het onderhoudspad

Het uitgangspunt is om de recreatieve mogelijkheden op het dijktraject te verruimen, door op het gedeelte waar zich thans een 'groene' dijk bevindt (tussen de dijkpalen 1934 en 1942) ook een verhard onderhoudspad aan te leggen en deze open te stellen voor fietsers. Op het overig dijkgedeelte bevindt zich in de huidige situatie al een verhard onderhoudspad wat opengesteld is voor fietser. Na de werkzaamheden zou daarmee het gehele buitendijkse onderhoudspad toegankelijk worden voor fietsers. De particuliere eigenaar van de dijk wil echter het 'groene' karakter van zijn dijkgedeelte behouden, zodat verharding van de toplaag met asfaltbeton van het onderhoudspad en verruiming van de recreatieve mogelijkheden op dat dijkgedeelte thans niet aan de orde is. Mogelijk dat onderhandelingen met de eigenaar in de voorliggende periode ertoe kunnen leiden dat tijdens de uitvoering van de dijkwerkzaamheden (uitvoering 2015) het onderhoudspad op dit gedeelte uiteindelijk toch met asfaltbeton verhard en opengesteld kan worden voor fietsers.

In de huidige situatie vinden vele vormen van recreatie plaats, ook op het dijktraject waar zich thans een 'groene' dijk bevindt. Er bevindt zich een camping en een recreatiestrandje pal naast dit dijkgedeelte. Ook wordt er veel gewandeld (al dan niet met een hond). Volgens de in 1990 ingestelde toegankelijkheidsregeling voor de Oosterschelde zijn de aan het dijktraject grenzende en bij laagwater droogvallende slikken over de gehele lengte langs het dijktraject aangemerkt als "toegankelijk". Er mogen het hele jaar door handmatig oesters, kokkels en andere schelpdieren worden geraapt tot maximaal 10 kilogram per persoon per dag.

Ondanks dat er in de huidige situatie vele vormen van verstorende recreatie langs het dijktraject plaatsvinden, zou de verstoring van vogels door de aanleg van een verhard onderhoudspad waar thans een 'groene' dijk is gelegen, nog verder kunnen toenemen. Vogels die door de openstelling van het onderhoudspad waar thans een 'groene' dijk is gelegen zouden worden verstoord hebben genoeg uitwijkmogelijkheden in niet verstoorde delen in de omgeving. Door de uitwijkmogelijkheden treden er bij eventuele openstelling van het verharde onderhoudspad waar thans een 'groene' dijk is gelegen geen (significant) negatieve effecten op kwalificerende broedvogels en kwalificerende niet-broedvogels op.

* Er is geen aantasting van de wezenlijke kenmerken van de 'oude doelen'

Voor wat betreft de zogenaamde oude doelen komen in het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden (broedende) vogelsoorten, voor. Soortenrijke wiervegetaties op hard substraat komen er niet voor. Voor 'Oosterschelde-binnendijks' gelden een aantal behoudsdoelstellingen waaronder behoud van de inlagen, behoud van de functie als leefgebied voor enkele kleine zoogdieren en rugstreeppad, behoud van algemene tot zeldzame plantengemeenschappen, behoud van broedgebied en tal van vogelsoorten.

Om verstoring van (broedende) vogelsoorten uit de 'oude doelen' zo veel mogelijk te voorkomen gelden dezelfde mitigerende maatregelen zoals (hiervoor) genoemd voor kwalificerende broedvogels en kwalificerende niet-broedvogels. Het doel (behoud van de inlagen) wordt nageleefd. Ook vindt er geen aantasting plaats van de voor "Oosterschelde-binnendijks" genoemde soorten (planten en dieren).

De tijdelijke, negatieve effecten op de 'oude doelen' achten wij onvermijdelijk, gering, niet significant en aanvaardbaar.

* In combinatie met andere activiteiten in de Oosterschelde veroorzaakt uw activiteit geen significant-negatieve effecten

Ook als we kijken naar andere activiteiten in de Oosterschelde treden er in gezamenlijkheid geen significant negatieve effecten op. We denken hierbij aan activiteiten die tegelijkertijd met uw activiteit plaatsvinden. Cumulatieve effecten kunnen zowel worden veroorzaakt door autonome ontwikkelingen (het bereiken van een nieuw morfologisch evenwicht na het uitvoeren van de deltawerken en de verwachte zeespiegelstijging) als diverse menselijke activiteiten in het gebied zoals scheepvaart, visserij en recreatie.

Door de werkzaamheden aan het dijktraject Mariapolder, Anna Frisopolder, Jacobapolder en Sophiahaven en Jacobahaven vindt verstoring plaats van vogels waarvoor de Oosterschelde als Vogelrichtlijngebied is aangewezen. Daarnaast vindt enige verstoring plaats van habitattypen plaats. Verdere menselijke activiteiten, die ook een negatieve invloed kunnen hebben op de genoemde soorten en habitattypen in het gebied zijn visserij en recreatie, maar ook werkzaamheden in het kader van het vergroten van de veiligheid.

Algemene autonome ontwikkelingen

De Oosterschelde is een zout getijdenwater, dat zeewaarts en landwaarts wordt begrensd door de Stormvloedkering en de compartimenteringsdammen. Door de afsluitingen zijn er zowel de stroomsnelheden als ook de dynamiek afgenomen. Er wordt geen rivierslib meer aangevoerd en de geulen zijn te ruim gedimensioneerd. Het gevolg is de zogenoemde 'zandhonger', dat wil zeggen dat platen, slikken en schorren eroderen om de geulen op te vullen. Dit zorgt ervoor dat de oppervlakte intergetijdengebieden jaarlijks afneemt met 40 à 50 ha. Het verlies van intergetijdengebied en het verminderen van de droogvalduur betekent een afname van foerageermogelijkheden voor steltlopers. In het doelendocument van juni 2006 wordt er echter rekening mee gehouden dat de teruggang van het intergetijdengebied niet gekeerd kan worden en zijn de doelen op deze afname afgestemd.

Recreatie

De Oosterschelde vormt een aantrekkelijk recreatiegebied, vooral in de zomer. Door geluid en aanwezigheid van onder andere wandelaars, fietsers, boten, (kite-)surfers, sportvissers (inclusief pierenspitters) kunnen broedende, foeragerende, overtijdende of rustende vogels en zeehonden verstoord worden. In het geval van de dijkverbeteringswerken zijn vooral de fietsers en wandelaars van belang door hun verstorende effecten op vogels. Er kan worden aangenomen dat als gevolg van de dijkverbeteringswerkzaamheden de verstoring door recreanten zou kunnen toenemen door de aanwezigheid van nieuwe verharde onderhoudspaden indien ze dichtbij een hoogwatervluchtplaats, een slik of schor liggen. Door mitigerende maatregelen, zoals onder andere het zoneren van het recreatief gebruik van onderhoudspaden, wordt voorkomen dat er (significant-) negatieve effecten van recreanten als gevolg van de werkzaamheden optreden. Voor recreatie in het algemeen geldt dat maatregelen zijn genomen zoals het afsluiten van kwets-

bare gebieden om (significant-) negatieve effecten van recreatie op de natuurwaarden van de Oosterschelde te voorkomen.

Visserij

Er worden verschillende vormen van visserij (boomkorvisserij, mosselteelt, vaste vistuigen, mechanische en handmatige kokkelvisserij) in het gebied uitgeoefend die kunnen leiden tot verstoring van vogels en zeehonden door geluid, voedselcompetitie en tot beschadiging van de kwalificerende habitattypen zoals habitatype H1160 (grote baaien). Het bezoeken van kokkelbanken tijdens laagwater in verband met handmatige kokkelvisserij kan een verstoring van rustende of foeragerende vogels tot gevolg hebben. Door de regelgeving zoals het Schelpdierbesluit en het nemen van in vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voorgeschreven mitigerende maatregelen bij het uitoefenen van bijvoorbeeld mechanische en handmatige kokkelvisserij worden negatieve effecten zoals voedselcompetitie en beschadiging van kwalificerende habitattypen zo goed mogelijk beperkt.

Dijkverbeteringswerken

Door de dijkverbeteringswerken kan het intergetijdengebied permanent worden aangetast. De kenmerkende planten en dieren die zich door aanleg van de harde oeverbeschoeiingen op de dijken hebben kunnen ontwikkelen, blijven ook in de toekomst gehandhaafd. Verder kunnen broedende, rustende en foeragerende vogels verstoord worden. Door het nemen van in Natuurbeschermingswet 1998-vergunningen vastgelegde mitigerende maatregelen worden negatieve effecten voor vogels en habitattypen verzacht en significante effecten voorkomen. Voor het totale oppervlakteverlies aan habitattypen veroorzaakt door de dijkversterkingen wordt een herstelopgave gerealiseerd.

Overige activiteiten

Windmolens kunnen negatieve effecten veroorzaken o.a. door geluid of leiden tot aanvaringen. Door het snijden van zeegroenten kan een tijdelijke en plaatselijke verstoring plaatsvinden van de functie van de schorren als hoogwatervluchtplaats, rust-, foerageer- en broedplaats voor vogels. Door betreding van het schor kan het tot verstoring van de vegetatie komen. Door het nemen van in Natuurbeschermingswet 1998-vergunningen vastgelegde mitigerende maatregelen worden negatieve effecten voor vogels en habitattypen verzacht en significante effecten voorkomen. Nieuwe activiteiten worden middels het verlenen van vergunningen geregeld.

* Provinciaal beleid

Uw activiteit is in lijn met ons provinciale beleid. Relevante beleidsdoelen betreffen de veiligheid tegen overstromingen en behoud en versterking van de Zeeuwse natuurwaarden. De dijkverbetering is bedoeld om de veiligheid tegen overstromingen op duurzame wijze te waarborgen. De werkzaamheden worden zodanig uitgevoerd dat er geen significante aantasting plaatsvindt van de wezenlijke kenmerken of waarden van de Zeeuwse beschermde natuur en onvermijdelijke verstoringen zo klein mogelijk worden gehouden. Naar ons oordeel is er dus geen strijdigheid met het omgevingsplan Zeeland 2012-2018.

* Conclusie

Het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Mariapolder, Anna Frisopolder, Jacobapolder en Sophiahaven en Jacobahaven is geen activiteit die direct verband houdt met en niet nodig is voor het beheer van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Op voorhand kon niet worden uitgesloten dat deze activiteit, afzonderlijk, of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen zou kunnen hebben voor dit gebied.

Het is daarom dat u, als initiatiefnemer, ter onderbouwing van de vergunningsaanvraag een passende beoordeling in de zin van artikel 19f, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 heeft laten opstellen. Een zodanige beoordeling houdt in dat, op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, alle aspecten van het plan of project die op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar kunnen brengen, moeten worden geïnventariseerd.

Op basis van de door u overgelegde passende beoordeling van de gevolgen van het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Mariapolder, Anna Frisopolder, Jacobapolder en Sophiahaven en Jacobahaven voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde, met het oog op de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied, hebben wij vergunning voor deze activiteit kunnen verlenen nu wij op grond van de ons ter beschikking staande informatie en de bij ons zelf aanwezige kennis de zekerheid hebben verkregen dat de activiteit geen schadelijke gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied.

De activiteiten hebben geen significant negatieve effecten tot gevolg, ook niet in cumulatie met andere activiteiten. In deze vergunning worden namelijk voorschriften opgenomen die de natuurwaarden van het gebied beschermen. Op die wijze wordt voorkomen dat er significant negatieve effecten optreden.

We hebben hiermee uw activiteit getoetst aan de zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied/beschermd natuurmonument Oosterschelde, die bestaat uit:

- doelstellingen voor vogelsoorten
- doelstellingen voor habitattypen en habitatsoorten
- doelstellingen uit aanwijzingsbesluiten van het beschermd natuurmonument Oosterschelde binnendijks.

Tevens hebben wij uw activiteit getoetst aan het geldende provinciale beleid zoals opgenomen in punt 6 van deze vergunning.

5. Zienswijzen van belanghebbenden

Op het moment dat wij uw vergunningaanvraag binnen kregen, hebben wij een afschrift hiervan verstuurd naar:

- de minister van Economische Zaken
- het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Noord-Beveland.

Op het moment van terinzage legging van het ontwerpbesluit hebben wij ook een publicatiebericht geplaatst in het huis-aan-huis blad "Bevelander".

Daarnaast hebben wij een ontwerpbesluit gestuurd aan.

- De ZMf.
- Vogelbescherming Nederland
- Staatsbosbeheer
- Nationaal Park Oosterschelde.

Ze kregen op die manier de gelegenheid om hun zienswijze te geven op uw aanvraag.

Ook u heeft een conceptbeschikking ontvangen met de mogelijkheid hier een reactie op te geven.

Wij hebben geen (schriftelijke) reacties van belanghebbenden ontvangen.

6. Wettelijk kader en beleid

6.1 Op de website: <http://wetten.overheid.nl> vindt u de relevante wetgeving (Natuurbeschermingswet 1998).

6.2 De Oosterschelde is een Natura 2000-gebied volgens artikel 1 sub n van de Natuurbeschermingswet 1998.

Op de website van het ministerie van Economische Zaken (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>) staat alle, voor uw bedrijf relevante informatie over het Natura 2000-gebied Oosterschelde met daarbij de gebiedsbeschrijving en de instandhoudingdoelen.

6.3 Omgevingsplan Zeeland 2012-2018

In 2012 heeft Provinciale Staten van Zeeland het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 vastgesteld. Het omgevingsplan gaat voor een krachtig Zeeland, waarvoor economische groei, ontwikkeling en innovatie nodig zijn. Het omgevingsplan zet in op een sterke economie, een goed woon- en werkklimaat, maar ook kwaliteit van water en landelijk gebied.

De doelstelling op het gebied van natuur is: bescherming, beheer en ontwikkeling van typisch Zeeuwse natuurwaarden, waarmee een bijdrage wordt geleverd aan het behoud van de (inter)nationale biodiversiteit en de omgevingskwaliteit. De Provincie beschermt alle bestaande natuurgebieden en de agrarische gebieden van ecologische betekenis (EHS; Ecologische Hoofd Structuur en Natura 2000). Voor deze gebieden is nationale en internationale wetgeving van kracht zoals de Natuurbeschermingswet 1998. Voor elk Natura 2000 gebied wordt een beheersplan en een handhavingplan opgesteld.

In het omgevingsplan zijn de volgende acties benoemd:

- Bescherming en kwaliteitsverbetering bestaande natuur
- Voltoeien herijkte Zeeuwse EHS (aankoop en inrichting ontbrekende gebieden)
- Beheer natuurgebieden (beheer coördineren en toegankelijkheid verbeteren)
- Natuur- en milieueducatie ondersteunen.

Ten aanzien van dijkversterking wil de Provincie Zeeland het risico van overstromingen verkleinen. De Provincie ziet erop toe dat Rijkswaterstaat en het waterschap de waterkeringen op sterkte brengen en houden. De Provincie zal bij het Rijk aandringen om te onderzoeken hoe de veiligheid rond de Oosterschelde ook in de toekomst gewaarborgd kan worden als het beheer van de stormvloedkering aan aanpassing toe is en hoe hierop geanticipeerd kan worden. De erosie als gevolg van de zandhonger en het meegroeien met de zeespiegelstijging zijn belangrijke aandachtspunten.

Naast de primaire functie als waterkering bieden de dijken, duinen, stranden en boulevards ook voldoende ruimte voor ander vormen van gebruik. Waterkeringen zijn aantrekkelijk vanwege de bijzondere natuur, de fraaie vergezichten en herinneringen aan geschiedenis. Ruimtelijke opgaven, zoals herstructurering van bebouwing, nieuwbouw en jachthavens, worden zo veel mogelijk integraal met de veiligheidsopgaven aangepakt. Innovatieve oplossingen die dat mogelijk maken worden ondersteund. Bestaande natuur, landschap en cultuurhistorie wordt bij dijk- en duinversterkingen zo veel mogelijk ontzien. Waar mogelijk wordt de kwaliteit van natuur en landschap versterkt door een toegesneden beheer. Recreatief medegebruik is uitgangspunt, maar heeft beperkingen in verband met beschermde natuurwaarden. Recreatieve voorzieningen worden goed ingepast. Langs de Oosterschelde en Westerschelde worden de werkwegen op de dijken opengesteld voor fietsers en wandelaars mits dat geen onaanvaardbare verstoring in het Natura 2000 gebied tot gevolg heeft. Aantasting van inlagen en karrevelden wordt voorkomen door zee-waartse versterking of 'overslagbestendig maken' van de dijk. Bij dijken met slikken en schorren gaat de voorkeur uit naar landwaartse versterking. Bij versterkingen wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om de ruimtelijke kwaliteit te verhogen door werk met werk te maken.

De instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied en het beleid dat u hierboven hebt kunnen lezen, zijn voor ons het toetsingskader voor de vergunning.

7. Overzicht globale ligging van het te versterken dijktraject

